

Ohje oppimateriaaliin: Arviointitehtäviä

Arviointitehtävien avulla oppilaat harjoittelevat joko tekstin kirjoittajan asiantuntijuuden, tarkoituksien tai evidenssin tunnistamista ja arviointia. Tehtävät on laadittu kuudesluokkalaistalle, mutta niitä voi käyttää opettajan harkinnan mukaan myös yläkoulussa.

Ensimmäisessä tehtävässä oppilaiden pitää pohtia, kenellä on eniten asiantuntemusta Itämeren saastumisen syistä. Oppilaita pyydetään laittamaan henkilöt järjestykseen asiantuntijuuden perusteella. Heitä kehoitetaan kiinnittämään huomiota erityisesti asiantuntijuudesta kieliin asioihin: henkilön koulutukseen, ammattiin ja työkokemukseen.

Oppilaat tekevät tehtävän ensin yksin. Sen jälkeen he keskustelevalt valinnoistaan parin kanssa. Oppilaiden kanssa kannattaa myös keskustella toimittajan työstä. Toimittajat ovat tiedonhankinnan ammattilaisia ja heidän tulisi varmistaa tietojen paikkansapitävyys useammasta lähteestä –tämä saattaa tulla joillekin oppilaille yllätyksenä.

Toisessa tehtävässä harjoitellaan tarkoituksien tunnistamista. Oppilaat lukevat lyhyitä tekstejä ja miettivät, ovatko tekstin tarkoituksiperät vilpittömät, suostuttelevat vai kaupalliset. Ennen tehtävän tekemistä kannattaa selittää, mitä tarkoituksiperillä tarkoitetaan. Tarkoituksiperät ovat vilpittömät, jos tekstissä pyritään jakamaan mahdollisimman paikkansapitävää tietoa. Tarkoituksiperät ovat suostuttelevat, jos teksti pyrkii saamaan lukijan toimimaan jollakin tietyllä tavalla. Tarkoituksiperät ovat kaupalliset, jos tekstin kirjoittaja pyrkii saamaan itselleen taloudellista hyötyä. Kaupalliset tarkoituksiperät ovat usein myös suostuttelevia.

Oppilaita voi kannustaa perustelemaan valintansa, sillä se syventää oppimista samoin kuin keskustelut valinnoista.

Kolmannessa arviointitehtävässä harjoitellaan evidenssin tunnistamista ja sen arviointia. Oppilaat tutkivat kiistanalaista väitettä pölyttäjiä määrän muutoksesta. Jotkut väittävät, että pölyttäjiä määrä on vähentynyt merkittävästi. Toiset taas väittävät päinvastaista. Vedo-taanko tekstissä kokemukseen tai havaintoon, asiantuntijatietoon vai tutkimustietoon? Missä tekstissä on parhaat todisteet väitteen tueksi? Ja kumman väitteen puolelle kannattaa kallistua.

Tässäkin tehtävässä olisi tärkeää, että oppilaat perustelevat valintansa. Pariporinat ja opettajan ohjaamat keskustelut syventävät oppimista.